

725.092.1

HÉTFŐI HÍREK

1982 MAJ 1 01

Kevesebb az utótag

Miért van Ármány, miért nincs Szerelem?

Érdekességek az új Budapesti utcajegyzékből

Szakállas pesti vicc: a Szűz utcába a Dohány utcán keresztül lehet eljutni. Nos, ez túlzás (a térképen) elég távol esnek ők egymástól.

Kis híján 7500 elnevezés szerepel, közérdekű címjegyzék, s valamennyi közlekedési járat föllelhető a most megjelent Budapesti utcajegyzékben. E Panoráma-kiadványban dr. Károly Istvánnak és munkatársainak esztendőnyi munkája fekszik.

Úttól, árokig

Az utcáknak is megvan a maguk sorsa. Születnek és meghalnak, napról napra más a metropolis arca. Egész házsorok tűnnek el, új negyedek bontakoznak. A közlekedési változásokat is beleértve legalább 30 százaléknyi az eltérés a mostani utcajegyzékben az előzőhöz képest. A tervszerű változtatásoknak hála, mára már azonos kerületen belül nem akadt két azonos nevű tér, utca. A Fővárosi Tanács V. B. évente két-három alkalommal foglalkozik az utca- nevekkel, amint azt dr. Felméry Imre osztályvezető elmondta.

A kerületek által előterjesztett javaslatokról döntés előtt minden érdekeltnak — Nyelvtudományi Intézet, Budapesti Történeti Múzeum, Párttörténeti Intézet, Budapesti Postaigazgatóság, stb. — megkérdik a véleményét. Rendeletben rögzített az utcanév fogalma: kerület, előtag és utótag. Az irányítószámokkal kiegészítve így bárki — mentő, tűzoltó, postás és magánember — egyértelműen tájékozódhat. Elsősorban ezt a célt szolgálja az utcák keresztsége. Korábban egyébként vagy 50-féle utótag dívott, számukat mára erősen lecsökkentették. Így is van út, útja, utca, tér, körtér, körönd, köz, lépcső, lejtő, bástya, fasor, árok...

A térképet tanulmányozva Budapest város- és ipartör-

ténetét bizonyosan meg lehetne írni. Nemzeti nagyjaink, művészóriások emlékét ily módon is őrzik, ápolják az utódok. Egyes útvonalak — Váci út, Fehérvári út, Üllői út — irányt mutatnak. Érdekesek a „névbokrok”. (Ilyen a festőnegyed a VI. kerületben, vagy az aradi vértanúkról elnevezett szomszédos újpesti utcák.) Az elnevezésektől ma már elvárjuk, hogy magyarosak, könnyen megjegyezhetők legyenek, lehetőleg a környék jellegét tükrözzék. Rendkívüli esetektől eltekintve, ezért újabbban külföldi személyek nem szerepelnek névadóként. Védelem nevekhez — például Sóház, Evező, Dereglye, Várfok — nem nyúlnak. Fokozatosan „megkeresztelik” a számozott utcákat.

Van Futrinka!

Néhány érdekesség az újszülött kiadványt böngészve. Jellegzetesen mai elnevezések: Panel, Házgyári, Fénycső, Metró. Vajon valóban minta-e a Minta utca, és mire biztat a Biztató út? Tán, hogy merengjünk egy sort a Merengő utcában? Esetleg arról, hol laknánk szívesebben, a Halk utcában vagy a Hangos téren? Ugyan van-e állvány az Állvány utcában, göröngyös-e a Göröngyös, lidérces-e a Lidérc utca? A Kevély utca arra büszke, hogy valaha Dombnak hívták? Miért oly szerény Alig és Arasz? Tiszteleg-e a Főhadnagy utca az Ezredesnek, köszön-e előre a Fiatal az Ó utcának? Miért van Ármány és miért nincs Szerelem? Az Ár utca nyomán a Bér utcát is hiába keresni. Hencida van, Boncida hiányzik. Futrika utca viszont létezik a valóságban.

Varázsos, szép nevek: Napmátka utca, Bokréta utca, Árendás köz, Kosárka sétány, Hópehely, Guzsaly, Gyolcs, Harmatcsepp, Kaláris utca. És egy ellenpélda: „Ferihegyi repülőtérre veze-

tő út”. Végül tanulságként: Jó utca van (Rákoscsabán), de Jobb utca nincs már. Új nevet kapott, Pesthidegkúton.

Münz András